



FUNDACJA
DAJEMY
DZIECIOM
SIŁĘ

GADKI z Gadkiem

GADKI – program wzmacniania bezpieczeństwa dzieci

Scenariusze realizacji zajęć edukacyjnych dla dzieci w wieku **4–6 lat** lub odpowiednio do poziomu funkcjonowania dzieci ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi.

INFORMACJA DLA EDUKATORA REALIZUJĄCEGO ZAJĘCIA

Poniższy scenariusz zajęć edukacyjnych jest elementem programu dotyczącego wzmacniania bezpieczeństwa dzieci „GADKI”. Jest uzupełnieniem oraz rozwinięciem zagadnień przedstawionych w filmie animowanym „GADKI z Gadkiem”. Elementem dodatkowym programu są materiały edukacyjne dla edukatorów, rodziców i opiekunów dostępne na stronie gadki.fdds.pl.

GADKI

PROSTE ROZMOWY
NA WAŻNE TEMATY

Punktem wyjścia dla omawianych w scenariuszu zagadnień jest akronim **GADKI**. Poszczególne litery wyznaczają kolejne zasady przydatne w edukacji w zakresie bezpieczeństwa i profilaktyce przemocy.

G

GDY MÓWISZ „NIE”, TO ZNACZY „NIE”.

A

ALARMUJ, GDY POTRZEBUJESZ POMOCY.

D

DOBRZE ZROBISZ, MÓWIĄC O TAJEMNICACH, KTÓRE CIĘ NIEPOKOJĄ.

K

KONIECZNIE PAMIĘTAJ, ŻE TWOJE CIAŁO NALEŻY DO CIEBIE.

I

INTYMNE CZĘŚCI TWOJEGO CIAŁA SĄ SZCZEGÓLNIIE CHRONIONE.

Zajęcia edukacyjne „GADKI z Gadkiem” (z wykorzystaniem filmu animowanego o tym samym tytule) mogą zostać zrealizowane w formie podstawowych oddziaływań dla grupy lub stanowić uzupełnienie do podjętych już innych działań profilaktycznych. Pozwalają wprowadzić grupę do poruszanych zagadnień na temat bezpieczeństwa, a także pomagają zidentyfikować obszary wymagające pogłębionego omówienia z dziećmi i ich rodzicami.

GADKI



CELE ZAJĘĆ:

- Wspieranie dzieci w rozpoznawaniu trudnych i zagrażających sytuacji w życiu codziennym.
- Ćwiczenie w praktyce sposobów reagowania w sytuacjach trudnych.
- Wzmacnianie u dzieci umiejętności identyfikowania i nazywania własnych emocji.
- Zidentyfikowanie wraz z dziećmi w ich najbliższym otoczeniu „zaufanej osoby”, do której mogą zwrócić się o pomoc.



UWAGA! Zarówno zajęcia, jak i sam film animowany „GADKI z Gadkiem” nie stanowią gwarancji pełnej ochrony uczestników zajęć przed potencjalnym krzywdzeniem. Mogą natomiast zwiększać świadomość dzieci i ich otoczenia na temat sytuacji trudnych i sposobów reagowania na nie.



ODBIORCY

Dzieci w wieku przedszkolnym (4–6 lat) lub odpowiednio do poziomu funkcjonowania dzieci ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi (bez względu na wiek, wg oceny grupy przez prowadzącego).



MIEJSCE

Sala przedszkolna, świetlica, biblioteka, klub dla dzieci, dom kultury itp.



OSOBY PROWADZĄCE

Nauczyciele, psycholodzy, pedagodzy, policjanci.



UWAGA! Zachęcamy osoby prowadzące do obejrzenia krótkiego filmu instruktażowego:





45 min

CZY DZIECI POTRZEBUJĄ POWTARZANIA ZASAD GADKI?



Tak! Podczas zajęć jesteśmy ograniczeni czasem ich trwania. Nie zawsze też mamy możliwość wielokrotnego powtarzania takich lekcji w ciągu roku szkolnego. Rekomendujemy, aby z daną grupą dzieci powtarzać zajęcia „GADKI” każdego roku, a oprócz tego – między konkretnymi zajęciami – wykorzystywać codzienne sytuacje, by sprawdzać i utrwalać zasady. Dodatkowo, zalecamy, aby regularnie grupa dzieci wspólnie oglądała film „GADKI” przeznaczony dla swojej grupy wiekowej. Film trwa zaledwie kilka minut i jest atrakcyjny dla dzieci – zmieści się nawet podczas krótkiej przerwy. Częsta ekspozycja na powtarzanie zasad i możliwość ich zastosowania w życiu codziennym, zwiększają szansę, że dzieci będą o nich pamiętać w trudnych sytuacjach!

GADKI

Scenariusz zajęć „GADKI z Gadkiem”, gdy masz do dyspozycji 45 minut

CZAS TRWANIA:



45 minut

Ten blok zajęć dla dzieci w przedziale wiekowym 4–6 jest zaplanowany na 45 minut. W określonych przypadkach można podzielić zajęcia na dwie rozbudowane części (2 × 45 minut) – warto uwzględnić wówczas możliwości samej grupy, w tym poziom dojrzałości emocjonalnej dzieci i czas skupienia ich uwagi podczas spotkań grupowych. Przy podziale zajęć na dwa bloki drugą część warto poprzedzić przypomnieniem zasad przedstawionych w części pierwszej, np. w formie wspólnego okrzyku (GADKI!) lub nazwaniem zasad już poznanych. Innym elementem, który przypomni dzieciom treści z pierwszego bloku, będzie połączenie omawianych zasad z prostymi gestami, które dzieci łatwo odtworzą.



UWAGA: W przypadku niewielkich możliwości czasowych lub grup bardzo małych dzieci czy ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, z wyzwaniem w funkcjonowaniu poznawczym, łatwo rozpraszających się, możliwe jest rozłożenie zajęć na mniejsze części – np. omawianie oddzielnie każdej zasady bezpieczeństwa (ok. 15 minut × 5 zasad).

G

Gdy mówisz „NIE”, to znaczy „NIE”

– wzięcie się pod bok i kiwanie palcem wskazującym na boki lub wzięcie się pod boki i kręcenie głową przecząco w lewą i prawą stronę

A

Alarmuj, gdy potrzebujesz pomocy

– zrobienie trąbki z ręki i przyłożenie jej do ust

**PRZYKŁADY
GESTÓW:**

D

Dobrze zrobisz, mówiąc o tajemnicach, które Cię niepokoją

– dwie wyciągnięte dłonie zwrócone ku sobie „rozmawiają”: jedna mówi, a druga „potakuje”

K

Koniecznie pamiętaj, że Twoje ciało należy do Ciebie

– gest tulenia i „lulania” własnego ciała

I

Intymne części ciała są szczególnie chronione

– skrzyżowane przedramiona na wysokości klatki piersiowej

Gesty powtarzamy za każdym razem, kiedy kończymy omawianie kolejnej zasady.



45 min



MATERIAŁY POTRZEBNE DO REALIZACJI ZAJĘĆ:

- film „GADKI z Gadkiem” – [link do filmu](#)
- urządzenie do wyświetlenia filmu i emisji dźwięku z dostępem do internetu (np. laptop z głośnikami, ekran lub tablica multimedialna)
- rekwizyty kojarzące się z psem: smycz, zabawki, smakołyki itp.
- karteczki w kolorach zielonym i czerwonym (opcjonalnie z symbolem kciuka uniesionego do góry (zgadzam się) i w dół (nie zgadzam się) / kredki lub flamastry w kolorach zielonym i czerwonym – po jednym zestawie dla każdego dziecka biorącego udział w zajęciach)
- kolorowanka GADKI (załącznik do scenariusza, dostępny także na gadki.fdds.pl w zakładce dla edukatorów) – po jednej kopii dla każdego dziecka biorącego udział w zajęciach.



TREŚĆ ZAJĘĆ

WPROWADZENIE: OK. 10 MINUT



Prowadzący(-a):

Dzisiaj chciałbym(-abym), abyście poznali kogoś wyjątkowego. Przedstawię wam tę postać w formie zagadki. Teraz będę wyciągać z mojej torebki różne przedmioty, a wy spróbujcie pomyśleć i powiedzieć do kogo należą?

(Prowadzący(-a) wyciąga z torby kolejno: gumową zabawkę – gryzak, torebkę po psich smakołykach, szelki spacerowe, kostki do gryzienia, smycz)



Prowadzący(-a):

Oczywiście! Chodzi o psa! Pies, którego dzisiaj poznacie, to naprawdę niezwykły pies. Jest to pies, który zna się na bezpieczeństwie!

(Prowadzący(-a) pokazuje dzieciom postać z początku filmu na ekranie lub tablicy)



Prowadzący(-a):

Miły, prawda? Ten niezwykły pies nazywa się Gadek. Za chwilę Gadek opowie wam o zasadach dotyczących bezpieczeństwa. Jednak najpierw zapytam was o kilka rzeczy: Co to właściwie znaczy, że ktoś jest bezpieczny?

(Propozycje dzieci)

Co jest niebezpieczne?

(Propozycje dzieci)



45 min

Czy np. burza, taka z piorunami, jest niebezpieczna? A jeśli taka burza szaleje za oknem, a my siedzimy w ciepłym mieszkaniu i czytamy bajki, to jesteśmy jednak bezpieczni?

(Odpowiedzi dzieci)

No właśnie – mimo że zdarzają się niebezpieczne sytuacje, my możemy czuć się bezpieczni!



Prowadzący(-a):

Teraz obejrzymy początek naszego filmu z psem Gadkiem

**Prowadzący(-a) puszcza dzieciom wstęp oraz pierwszą zasadę:
„G – gdy mówisz «nie», to znaczy «nie»”**



Prowadzący(-a):

Co ważnego powiedział nam Gadek? Tak, powiedział bardzo ważną rzecz: że kiedy czegoś nie chcemy, to mamy prawo powiedzieć „nie”. A kto z was zapamiętał, w jakich sytuacjach możemy albo nawet powinniśmy powiedzieć „nie”?

(Propozycje dzieci)



Prowadzący(-a):

Gadek powiedział, że kiedy ktoś namawia nas lub każe nam zrobić coś, czego nie chcemy, możemy powiedzieć „nie”. Możemy również pokazać swój sprzeciw. Wiecie, w jaki sposób?

(Prowadzący(-a) pokazuje gest dla tej zasady: wzięcie się pod bok i kiwanie palcem wskazującym na boki lub wzięcie się pod boki i kiwanie głową przecząco w lewą i prawą stronę)



Prowadzący(-a):

Spróbujemy razem? (Dzieci i prowadzący(-a) powtarzają gest). Spróbujemy teraz trochę poćwiczyć to, kiedy warto, a nawet trzeba powiedzieć „NIE”?

(Prowadzący(-a) rozdaje dzieciom pomoce – KARTECZKI/KREDKI. Każde dziecko dostaje dwa przedmioty – jeden czerwony, a drugi zielony)



Prowadzący(-a):

Czy każdy ma w rękach dwie karteczki? Świetnie. Teraz opowiem wam krótkie historyjki, a wy zadecydujecie, czy sytuacja w historyjce jest bezpieczna czy nie. Jeśli uważacie, że można zgodzić się na propozycję z historyjki – podnieście zieloną karteczkę. Jeśli uznacie, że trzeba odmówić – podnieście karteczkę w kolorze czerwonym. To jak, gotowi?

ĆWICZENIE I ROZMOWA: OK. 10 MINUT

Komentarz: Po każdej historyjce prowadzący(-a) powinien zatrzymać zabawę i zapytać dzieci o przyczyny ich decyzji oraz wyjaśnić ewentualne wątpliwości



Prowadzący(-a):

- Jesteś na chwilę sam(a) przed swoim domem albo na klatce schodowej. Spotykasz sąsiadkę, która wita się z tobą i proponuje wizytę w mieszkaniu, żeby poczęstować cię kawałkiem ciasta. Nie ma z tobą rodziców.



45 min

- Koleżanka z grupy prosi, żebyś obejrzał(a) z nią książkę.
- Starszy kuzyn chce pokazać ci film. Mówi, że jest on tylko dla dorosłych.
- Pan od zajęć sportowych chce pomóc ci się przebrać po zajęciach, mimo że doskonale potrafisz zrobić to samodzielnie.
- W przedszkolu kolega chce wejść z tobą do toalety.
- Koleżanka lub kolega chce bardzo mocno cię przytulić, ale ty nie masz teraz ochoty na przytulanki i się na to nie zgadzasz.
- W parku podchodzi do ciebie pani, której nie znasz, i chce zrobić ci zdjęcie.
- Na placu zabaw pan z małym pieskiem prosi cię, żebyś pomógł(-ogła) mu poszukać sklepu ze słodyczami.



Prowadzący(-a): (podsumowuje)

Świetnie sobie poradziliście! Widzę i słyszę, że dobrze poznaliście pierwszą zasadę. Powtórzmy ją sobie wspólnie: gdy mówisz „nie”, to znaczy „nie”. A pamiętacie gest, który mówi o tej zasadzie? Wspólnie go powtórzmy: wzięcie się pod bok i kiwanie palcem wskazującym na boki lub wzięcie się pod boki i kiwanie głową przecząco w lewą i prawą stronę.



Prowadzący(-a):

A teraz posłuchajcie kolejnej zasady, o której opowie nam Gadek.

**Prowadzący(-a) puszcza dzieciom drugą zasadę:
„A – alarmuj, gdy potrzebujesz pomocy”**



Prowadzący(-a):

Pies przedstawił nam ważną zasadę: A jak alarmuj, gdy potrzebujesz pomocy. Co to znaczy „alarmować”? Tak, to znaczy np. wołać „na pomoc!”, głośno krzyczeć lub poprosić o pomoc osobę, którą zauważymy w pobliżu. Często alarmowanie kojarzy się z trąbką – np. w dawnych czasach, jak ktoś chciał o czymś zaalarmować innych, dmuchał głośno w trąbkę, w taki sposób (prowadzący(-a) prezentuje dzieciom gest dla tej zasady: zrobienie trąbki z dłoni i przyłożenie jej do ust). Powtórzycie razem ze mną? (dzieci powtarzają za prowadzącym(-ą)). Świetnie nam poszło! Alarmowanie to również poproszenie o pomoc. Na przykład w niektórych sytuacjach możecie też zwrócić się do osoby dorosłej i powiedzieć „potrzebuję pani/pana pomocy”. Kiedy takie alarmowanie sprawdzi się najlepiej? Na przykład w miejscach, w których jest bardzo głośno, czasami nawet krzyk może nie zostać usłyszany. W jakich sytuacjach i w jaki sposób możemy zaalarmować, że dzieje się nam lub innym coś złego, nie tylko krzycząc?

(Propozycje dzieci)

Tak, np. w supermarkecie albo w mieście, gdzie jest dużo ludzi, a wy zgubiliście rodzica, którego trzymaliście za rękę. Możemy po prostu podejść do kogoś albo delikatnie pociągnąć go za kurtkę, zwracając naszą uwagę i powiedzieć: „Potrzebuję pomocy”. Możemy też podskakiwać i wymachiwać rękami.



Prowadzący(-a):

A co możemy zrobić, kiedy chcemy kogoś głośno zaalarmować? Co najlepiej krzyknąć? Macie pomysł? „Pomocy!”, „ratunku!”, „na pomoc!” – sprawdzi się najlepiej. Możemy wołać mamę, tatę albo inną bliską osobę, która może być w pobliżu. Możemy też po prostu głośno krzyczeć bez słów.



45 min



Prowadzący(-a):

A teraz z waszą pomocą zobaczymy, w jaki sposób możecie alarmować i zwracać się o pomoc w sytuacji zagrożenia. Zapraszam na środek cztery chętne osoby!

(Czwórka dzieci siada przy prowadzącym(-ej))



Prowadzący(-a):

Każda chętna osoba/para (w grupach, w których dzieci są mniej aktywne lub bardziej nieśmiałe, pojedyncze osoby mogą zostać zastąpione parami) pokaże, jak może zaalarmować lub poprosić o pomoc w sytuacjach, o których za chwilę wam opowiem. Po każdej historyjce porozmawiamy o tym, czy taki alarm lub prośba o pomoc mogą zadziałać (w starszej grupie prowadzący(-a) może wspomóc się metodą czerwonych/zielonych przedmiotów, które dzieci podnoszą na „tak” albo „nie”). Czy jesteście gotowi?

ĆWICZENIE I ROZMOWA – OK. 5 MINUT

Sytuacje:

1. Podczas zakupów w sklepie z mamą nieznajoma pani pyta cię, czy wiesz, gdzie tu jest dział z serem i mlekiem.
2. W parku nieznajomy pan próbuje zrobić ci zdjęcie. Uśmiecha się do ciebie i chce, żebyś podszedł(-eszła) do niego bliżej.
3. W sali zabaw nieznajoma dziewczynka ciągle cię popycha i nie pozwala zjechać ze zjeżdżalni.
4. Na placu zabaw, w trakcie zabawy w chowanego podchodzi do ciebie pan, którego nie znasz, i mówi ci, że pokaże, gdzie schowały się dzieci. Musisz tylko z nim pójść.



Prowadzący(-a):

Naprawdę świetnie znacie się na alarmowaniu i proszeniu o pomoc.



DLA BLOKU PODZIELONEGO NA DWIE CZĘŚCI – W PRZYPADKU REALIZOWANIA SCENARIUSZA TEGO SAMEGO DNIA:



Prowadzący(-a):

Teraz będziemy mieli przerwę w naszych zajęciach i niedługo wrócimy do porad naszego Gadka. Poproszę tylko jeszcze, żebyśmy powtórzyli zasady, o których zdążył opowiedzieć nam pies.

(Prowadzący(-a) powtarza z dziećmi zasady: „G – gdy mówisz «nie», to znaczy «nie»” i „A – alarmuj, gdy potrzebujesz pomocy”; można również w tym miejscu oprosić o powtórzenie gestów: wzięcie się pod bok i kiwanie palcem wskazującym na boki lub wzięcie się pod boki i kiwanie głową przecząco w lewą i prawą stronę; zrobienie trąbki z dłoni i przyłożenie jej do ust)

PRZERWA



Prowadzący(-a):

Pamiętacie o naszych dwóch pierwszych zasadach? Zacznijmy od ich przypomnienia.



45 min

(Prowadzący(-a) powtarza z dziećmi zasady: „G – gdy mówisz «nie», to znaczy «nie»” i „A – alarmuj, gdy potrzebujesz pomocy”; można również przypomnieć razem z dziećmi gesty, które odpowiadały tym dwóm zasadom)



UWAGA:

Blok podzielony na dwie części może zostać zrealizowany w trakcie dwóch dni – ważne, aby przerwa pomiędzy zajęciami nie była zbyt długa oraz aby przypomnieć wspólnie z dziećmi poznane już zasady na początku realizowania drugiego bloku.

ĆWICZENIE I ROZMOWA: OK. 10 MINUT



Prowadzący(-a):

Czy jesteście ciekawi, co jeszcze chce opowiedzieć nam nasz Gadek?

**Prowadzący(-a) puszcza fragment filmu, prezentujący zasadę:
„D – dobrze zrobisz, mówiąc o tajemnicach, które Cię niepokoją”**



Prowadzący(-a):

Czy możecie mi powiedzieć, co to znaczy „tajemnica”, „mieć swoją tajemnicę”? Czy dzieci mogą mieć swoje tajemnice?

(Można dać dzieciom podpowiedzi/wyjaśnienia: tajemnica jest wtedy, kiedy nie chcemy, aby ktoś o czymś wiedział)



Prowadzący(-a):

Mamy dobre i złe tajemnice. Dobra tajemnica jest wtedy, kiedy schowamy do szafki narysowaną laurkę dla mamy na jej urodziny, tak żeby mama jej nie zauważyła. Wtedy damy laurkę mamie rano, robiąc jej niespodziankę! Taka dobra tajemnica ma sprawić, że ktoś się ucieszy.



Prowadzący(-a):

Istnieją też złe tajemnice. A złe tajemnice wywołują w nas np. niepokój. W filmie pojawiło się już słowo „niepokoić”. Czy wiecie, co ono oznacza? Kiedy wy czuliście niepokój lub strach?

(Odpowiedzi dzieci)



Prowadzący(-a):

A teraz zastanówmy się i wspólnie odpowiedzmy na pytania. Każda historyjka, o której wam opowiem, zawiera tajemnicę. Jaka to tajemnica – dobra czy zła? Czy czuliście radość, ekscytację? A może strach, niepokój lub smutek?

Na urodzinach kolegi starszy brat pokazał wam filmik, w którym były nieprzyjemne i straszne sceny. Powiedział, abyście nie mówili rodzicom. To dobra czy zła tajemnica?

Sąsiadka powiedziała, że możecie kiedyś przyjść do niej pokarmić rybki, ale nie możecie powiedzieć ani mamie, ani tacie. To dobra czy zła tajemnica?

Co możecie odpowiedzieć pani sąsiadce?

Tata powiedział, że kupił dla mamy ciasto czekoladowe i będzie schowane do rana w lodówce w pudełeczku, żeby mama nie zobaczyła i miała niespodzianka, więc nie możecie jej o tym powiedzieć.



45 min

To zła czy dobra tajemnica?



Prowadzący(-a):

To teraz powtórzmy sobie to, jak rozpoznać, czy tajemnica jest dobra czy zła.

Zła tajemnica to taka, która wzbudza strach, złość lub smutek.

Zła tajemnica to taka, do której namawia nas ktoś, kto straszy nas, że stanie się nam coś złego, jak komuś o tym powiemy.

Zła tajemnica to taka, o której ktoś mówi, że nie można powiedzieć jej osobom dorosłym, np. rodzicom lub pani w przedszkolu. Ale czy powinniśmy to zrobić? (odpowiedź dzieci – TAK). Dlatego, gdy powiemy o złej tajemnicy drugiej osobie, to nas wysłucha i postara się pomóc. Pokażę wam teraz gest, który to przedstawia (dwie wyciągnięte dłonie zwrócone ku sobie „rozmawiają”: jedna mówi, a druga „potakuje”). Spróbujecie razem ze mną? Świetnie!



Prowadzący(-a):

Złych tajemnic nie można ukrywać. Pamiętajcie – dobrze zrobicie, jeśli o niej powiecie zaufanej osobie. Jeśli nie wiecie, czy jakaś tajemnica jest dobra czy zła – spytajcie o to zaufaną osobę.

Zaufana i bliska osoba to taka, którą dobrze znamy, której możemy powiedzieć swoich sekretach i o tym, co np. nas smuci albo czego się boimy. To może być mama, tata, starsza siostra albo pani w przedszkolu. Teraz zamknijcie oczy i pomyślcie o tej osobie. Kim jest? Czy powiecie mi, kto to?

(Odpowiedzi dzieci)



Prowadzący(-a):

To wspaniale, że macie tyle zaufanych osób. Ja np. ufam naszemu psu Gadkowi. Zanim posłuchamy, co ma nam do powiedzenia, powtórzmy sobie jeszcze zasadę, o której przed chwilą rozmawialiśmy.

(Prowadzący(-a) może użyć gestu, żeby podpowiedzieć dzieciom brzmienie zasady „D – dobrze zrobisz, mówiąc o tajemnicach, które Cię niepokoją”)

ROZMOWA I PODSUMOWANIE: OK. 10 MINUT



Prowadzący(-a):

Zostały nam jeszcze dwie zasady. Chcecie je poznać?

Prowadzący(-a) puszcza fragment filmu „Gadki z Gadkiem” prezentujący kolejną zasadę: „K – koniecznie pamiętaj, że twoje ciało należy do ciebie”



Prowadzący(-a):

Jak możemy pokazać, że nasze ciało należy tylko do nas? To może być np. gest tulenia, przypisany do tej zasady (prowadzący(-a) pokazuje gest tulenia i „lulania”). Spróbujemy razem? Świetnie wam poszło! A teraz zadam wam kilka pytań.

(Odpowiedzi dzieci po każdym zadany pytanii plus pytania pogłębiające: „Dlaczego?”, „Dlaczego tak myślisz?”)



45 min

1. Czy każdy może złapać was za rękę?
2. Czy zawsze możemy się przytulić do kolegi lub koleżanki z przedszkola?
3. A czy można się bić?
4. A czy możemy sobie przybijać „piątki”?
5. Czy lubicie, gdy ktoś was łaskocze?
6. Czy możemy odmówić, gdy ktoś chce nas dotknąć?
7. Co możemy zrobić, gdy ktoś chce nas przytulić, pogłaskać, połaskotać albo pocałować, a my nie mamy na to ochoty?



Prowadzący(-a):

Widzę, że dobrze rozumiecie, że to tylko wy sami macie prawo decydować o tym, kto może dotykać waszego ciała. O tym właśnie mówi nam zasada: „Koniecznie pamiętaj, że twoje ciało należy tylko do ciebie”. Jeżeli ktoś – osoba dorosła albo inne dziecko – was dotyka, a wy tego nie chcecie, powiedzcie: „Nie zgadzam się”, „Nie rób tego”, „Nie chcę, żebyś to robił” albo „STOP”. W takiej sytuacji możecie też poprosić kogoś o pomoc, czyli zaalarmować. Można również odsunąć się od takiej osoby.



Prowadzący(-a):

Nasz pies ma dla nas jeszcze jedną literkę. Zobaczmy, co się pod nią kryje...

**Prowadzący(-a) puszcza fragment filmu „Gadki z Gadkiem” prezentujący ostatnią zasadę:
„I – intymne części ciała są szczególnie chronione”**



Prowadzący(-a):

Pies powiedział nam o tym, że każdy ma intymne części ciała. Intymne to znaczy, że są prywatne i zakryte. Powiedzcie mi, czym je zakrywamy?

(Odpowiedzi dzieci)

Te części ciała przez prawie cały czas są zakryte majtkami, koszulką albo strojem kąpielowym. Bardzo małe dzieci mają zakryte swoje intymne części ciała pieluszką. Czy możemy dotykać lub oglądać intymne części ciała innych osób?

(Odpowiedzi dzieci)

A czy inne osoby mogą nas dotykać lub oglądać nasze części intymne?

(Odpowiedzi dzieci)



Prowadzący(-a):

Wiecie, jaki gest może nam przypominać o tej zasadzie? (Prowadzący(-a) pokazuje dzieciom gest i prosi o wspólne powtórzenie (skrzyżowane przedramiona na wysokości klatki piersiowej). **Znakomicie!**

Może się zdarzyć, że intymne części ciała będzie chciał zobaczyć np. lekarz. Zawsze jednak powinien robić to w towarzystwie rodziców albo dorosłych, którzy z nami do lekarza przyszli. Kiedy będzie to robił, powinien spytać nas o zgodę i powiedzieć, dlaczego i co robi. W innych sytuacjach części intymne waszego ciała są zakryte, czyli niedostępne dla innych osób. Nikt nie ma prawa was tam dotykać ani oglądać.



45 min

Jeżeli natomiast tak się stanie, należy koniecznie powiedzieć o tym osobie, której ufacie, np. rodzicowi, babci albo mnie.



UWAGA! Należy pamiętać, że celem powyższej części zajęć jest przekazanie dzieciom ważnej zasady dotyczącej ochrony przed krzywdzeniem. Może się zdarzyć, że dzieci zaczną wymieniać konkretne nazwy miejsc intymnych, również te uznawane za wulgarne. Wówczas warto wygaszyć podawanie przykładów nazw i podsumować, że wszystkie wymienione przez dzieci nazwy dotyczą miejsc intymnych, które powinny być szczególnie chronione – bez względu na to jak są nazywane.

(Prowadzący(-a) puszcza dzieciom końcówkę filmu z podsumowaniem)



Prowadzący(-a):

Chcę, żebyście dobrze zapamiętali te zasady – są bardzo ważne. W przedszkolu będziemy jeszcze do nich wracać i sobie o nich przypominać w różnych sytuacjach. Teraz rozdám wam kolorowankę – przedstawia ona napis „GADKI”. Możecie pokolorować litery tworzące napis. Po przyjeździe do domu zapytajcie rodziców, czy znają GADKI i zasady, o których dzisiaj rozmawialiśmy. Pokażcie im też wasze kolorowanki.



UWAGA DODATKOWA:

Kolorowanka może zostać przekazana dzieciom jako zadanie do wykonania w domu z rodzicami, z informacją, aby domownicy wspólnie porozmawiali o GADKACH, o poznanych zasadach, powtórzyli gesty, które ich dotyczą. Materiał dla rodzica dołączony jest do scenariusza („Porozmawiaj i powtórz razem ze mną”).



BARDZO WAŻNE!

Materiał dla rodzica rekomendujemy skopiować i wysłać do rodziców w wiadomości lub wydrukować i przekazać np. przy odbieraniu dziecka z zajęć. Regularne rozmowy z rodzicami to najskuteczniejsza forma wzmacniania informacji, które dzieci uzyskały podczas zajęć!



Materiały do pobrania i przekazania rodzicom po zajęciach.

Scenariusz zajęć „GADKI z Gadkiem”, gdy masz do dyspozycji 2 × 30 minut

CZAS TRWANIA:



2 × 30 minut

Niniejszy scenariusz został podzielony na dwa bloki, trwające odpowiednio po 30 minut. Mogą one zostać zrealizowane jednego dnia, z odpowiednią przerwą pomiędzy zajęciami, lub w jednym tygodniu (ważne jest przy tym, aby przerwa pomiędzy realizowanymi częściami nie była zbyt długa). Warto przed realizacją zajęć uwzględnić możliwości grupy, w tym poziom dojrzałości emocjonalnej dzieci i czas skupienia ich uwagi podczas spotkań grupowych. Przy podziale zajęć na dwa bloki drugą część warto poprzedzić przypomnieniem zasad przedstawionych w części pierwszej, np. w formie wspólnego okrzyku (GADKI!) lub nazwaniem zasad już poznanych. Innym elementem, który przypomni dzieciom treści z pierwszego bloku, będzie połączenie omawianych zasad z prostymi gestami, które dzieci łatwo odtworzą.

PRZYKŁADY
GESTÓW:

G

Gdy mówisz „NIE”, to znaczy „NIE”

– wzięcie się pod bok i kiwanie palcem wskazującym na boki lub wzięcie się pod boki i kręcenie głową przecząco w lewą i prawą stronę

A

Alarmuj, gdy potrzebujesz pomocy

– zrobienie trąbki z ręki i przyłożenie jej do ust

D

Dobrze zrobisz, mówiąc o tajemnicach, które Cię niepokoją

– dwie wyciągnięte dłonie zwrócone ku sobie „rozmawiają”: jedna mówi, a druga „potakuje”

K

Konieczniesz pamiętać, że Twoje ciało należy do Ciebie

– gest tulenia i „lulania” własnego ciała

I

Intymne części ciała są szczególnie chronione

– skrzyżowane przedramiona na wysokości klatki piersiowej

Gesty powtarzamy za każdym razem, kiedy kończymy omawianie kolejnej zasady.



MATERIAŁY POTRZEBNE DO REALIZACJI ZAJĘĆ:



2 × 30 min

- film „GADKI z Gadkiem” – [link do filmu](#)
- urządzenie do wyświetlenia filmu i emisji dźwięku z dostępem do internetu (np. laptop z głośnikami, ekran lub tablica multimedialna)
- rekwizyty kojarzące się z psem: smycz, zabawki, smakołyki itp.
- karteczki w kolorach zielonym i czerwonym (opcjonalnie z symbolem kciuka uniesionego do góry (zgadzam się) i w dół (nie zgadzam się) / kredki lub flamastry w kolorach zielonym i czerwonym – po jednym zestawie dla każdego dziecka biorącego udział w zajęciach)
- kolorowanka GADKI (załącznik do scenariusza, dostępny także na gadki.fdds.pl w zakładce dla edukatorów) – po jednej kopii dla każdego dziecka biorącego udział w zajęciach.



TREŚĆ ZAJĘĆ

WPROWADZENIE: OK. 15 MINUT



Prowadzący(-a):

Dzisiaj chciałbym(-abym), abyście poznali kogoś wyjątkowego. Przedstawię wam tę postać w formie zagadki. Teraz będę wyciągać z mojej torebki różne przedmioty, a wy spróbujcie pomyśleć i powiedzieć do kogo należą?

(Prowadzący(-a) wyciąga z torby kolejno: gumową zabawkę- gryzak, torebkę po psich smakołykach, szelki spacerowe, kostki do gryzienia, smycz)



Prowadzący(-a):

Oczywiście! Chodzi o psa! Czy ktoś z was ma w domu pieska? Jak się nazywa? A może pies mieszka u waszych dziadków albo innej rodziny? Jakiego jest koloru? Czy jest duży czy mały?

(Komentarz: powyższa rozmowa ma charakter aktywizujący grupę. Bohaterem rozmowy są psy w ogólności, które najczęściej u wielu ludzi budzą pozytywne skojarzenia)



Prowadzący(-a):

Pies, którego dzisiaj poznacie, to naprawdę niezwykły pies. Jest to pies, który zna się na bezpieczeństwie!

(Prowadzący(-a) pokazuje dzieciom postać z początku filmu na ekranie lub tablicy)



Prowadzący(-a):

Miły, prawda? Ten niezwykły pies nazywa się Gadek.

(Komentarz: powyższą kwestię można uzupełnić o wspólne wymyślanie imienia psa, szczególnie dotyczy to grup, w których dzieci potrzebują więcej działań aktywizacyjnych. Zabawę w nazywanie psa można pominąć, szczególnie kiedy mamy do czynienia z grupą, w której często dochodzi do konfliktów lub dysponujemy krótszym czasem)



2 × 30 min

Prowadzący(-a):
Za chwilę Gadek opowie wam o zasadach dotyczących bezpieczeństwa. Najpierw jednak zapytam was o kilka rzeczy:

Co to właściwie znaczy, że ktoś jest bezpieczny?

(Propozycje dzieci)

Co jest niebezpieczne?

(Propozycje dzieci)

Czy np. burza, taka z piorunami, jest niebezpieczna?

A jeśli taka burza szaleje za oknem, a my siedzimy w ciepłym mieszkaniu i czytamy bajki, to jesteśmy jednak bezpieczni? Czy np. szybko jadący samochód jest niebezpieczny?

(Odpowiedzi dzieci)

Ale kiedy idziemy chodnikiem z mamą albo tatą za rękę, a obok jest ulica – to czy jesteśmy bezpieczni?

No właśnie – mimo że zdarzają się niebezpieczne sytuacje, my możemy czuć się bezpieczni!

Prowadzący(-a):
Teraz obejrzymy początek naszego filmu z psem Gadkiem.

Prowadzący(-a) puszcza dzieciom wstęp oraz pierwszą zasadę:
„G – gdy mówisz «nie», to znaczy «nie»”

Prowadzący(-a):
Co ważnego powiedział nam Gadek? Tak, powiedział bardzo ważną rzecz: że kiedy czegoś nie chcemy, to mamy prawo powiedzieć „nie”. A kto z was zapamiętał, w jakich sytuacjach możemy albo nawet powinniśmy powiedzieć „nie”?

(Propozycje dzieci)

Prowadzący(-a):
Gadek powiedział, że kiedy ktoś namawia nas lub każe nam zrobić coś, czego nie chcemy, możemy powiedzieć „nie”. Możemy również pokazać swój sprzeciw. Wiecie, w jaki sposób?

(Prowadzący(-a) pokazuje gest dla tej zasady: wzięcie się pod bok i kiwanie palcem wskazującym na boki lub wzięcie się pod boki i kiwanie głową przecząco w lewą i prawą stronę)

Prowadzący(-a):
Spróbujemy razem? (dzieci i prowadzący(-a) powtarzają gest). A gdy ktoś zachęca was, żebyście gdzieś poszli, pojechali lub coś zrobili, a waszych rodziców albo bliskich osób dorosłych nie ma w pobliżu. Nie możecie spytać ich o zgodę. Co zrobicie? Powiedźcie „NIE”. Spróbujemy trochę poćwiczyć to, kiedy warto, a nawet trzeba powiedzieć „NIE”?

(Prowadzący(-a) rozdaje dzieciom pomoce KARTECZKI/KREDKI. Każde dziecko dostaje dwa przedmioty – jeden czerwony, a drugi zielony)



2 × 30 min



Prowadzący(-a):

Czy każdy mocno trzyma swoje karteczki lub kredki? Świetnie. Teraz opowiem wam krótkie historyjki, a wy zadecydujecie, czy sytuacja w historyjce jest bezpieczna czy nie. Jeśli uważacie, że można zgodzić się na propozycję z historyjki – podnieście zieloną karteczkę. Jeśli uznacie, że trzeba odmówić – podnieście karteczkę w kolorze czerwonym. To jak, gotowi?

ĆWICZENIE I ROZMOWA: OK. 10 MINUT

(Komentarz: Po każdej historyjce prowadzący(-a) powinien(-na) zatrzymać zabawę i zapytać dzieci o przyczyny ich decyzji oraz wyjaśnić ewentualne wątpliwości)

- *Jesteś na chwilę sam(a) przed swoim domem albo na klatce schodowej. Spotykasz sąsiadkę, która wita się z tobą i proponuje wizytę w swoim mieszkaniu, żeby poczęstować cię kawałkiem ciasta. Nie ma z tobą rodziców.*
- *Koleżanka z grupy prosi, żebyś obejrzał(a) z nią książkę.*
- *Starszy kuzyn chce pokazać ci film. Mówi, że jest on tylko dla dorosłych.*
- *Pan od zajęć sportowych chce pomóc ci się przebrać po zajęciach, mimo że doskonale potrafisz zrobić to samodzielnie.*
- *W przedszkolu kolega chce wejść z tobą na huśtawkę.*
- *Koleżanka lub kolega chce bardzo mocno cię przytulić, ale ty nie masz teraz ochoty na przytulanki i się na to nie zgadzasz.*
- *W parku podchodzi do ciebie pani, której nie znasz, i chce zrobić ci zdjęcie.*
- *Na placu zabaw pan z małym pieskiem prosi cię, żebyś pomógł(-ogła) mu poszukać sklepu ze słodyczami.*



Prowadzący(-a): (podsumowuje)

Świetnie sobie poradziliście! Widzę i słyszę, że dobrze poznaliście pierwszą zasadę. Powtórzmy ją sobie wspólnie: Gdy mówisz „nie”, to znaczy „nie”. A pamiętacie gest, który mówi o tej zasadzie? Wspólnie go powtórzmy: wzięcie się pod bok i kiwanie palcem wskazującym na boki lub wzięcie się pod boki i kiwanie głową przecząco w lewą i prawą stronę.



Prowadzący(-a):

A teraz posłuchajcie kolejnej zasady, o której opowie nam Gadek.

Prowadzący(-a) puszcza dzieciom drugą zasadę:
„A – alarmuj, gdy potrzebujesz pomocy”



Prowadzący(-a):

Pies przedstawił nam ważną zasadę: A jak alarmuj, gdy potrzebujesz pomocy. Co to znaczy „alarmować”? Tak, to znaczy np. wołać „na pomoc!”, głośno krzyczeć lub poprosić o pomoc osobę, którą zauważymy koło siebie. Często alarmowanie kojarzy się z trąbką – np. w dawnych czasach, jak ktoś chciał o czymś zaalarmować innych, dmuchał głośno w trąbkę, w taki sposób (prowadzący(-a) prezentuje dzieciom gest dla tej zasady: zrobienie trąbki z dłoni i przyłożenie jej do ust). Powtórzycie razem ze mną?



2 x 30 min

(dzieci powtarzają za prowadzącym(-ą)). Świetnie nam poszło! Alarmowanie to również poproszenie o pomoc. Na przykład w niektórych sytuacjach możecie też zwrócić się do osoby dorosłej i powiedzieć „potrzebuję pani/pana pomocy”. Kiedy takie alarmowanie sprawdzi się najlepiej? Na przykład w miejscach, w których jest bardzo głośno i czasami nawet krzyk może nie zostać usłyszany. W jakich sytuacjach i w jaki sposób możemy zaalarmować, że dzieje się nam lub innym coś złego, nie tylko krzycząc?

(Propozycje dzieci)

Tak, np. w supermarkecie albo w mieście, gdzie jest dużo ludzi, a wy zgubiliście rodzica, którego trzymaliście za rękę. Możemy po prostu podejść do kogoś albo delikatnie pociągnąć go za kurtkę, zwracając naszą uwagę i powiedzieć: „Potrzebuję pomocy”. Możemy też podskakiwać i wymachiwać rękami.



Prowadzący(-a):

A co możemy zrobić, kiedy chcemy kogoś głośno zaalarmować? Co najlepiej krzyknąć. Macie pomysł? Pomocy!, „ratunku!”, „na pomoc!” – sprawdzi się najlepiej. Możemy wołać mamę, tatę albo inną bliską osobę, która może być w pobliżu. Możemy też po prostu głośno krzyczeć bez słów.



Prowadzący(-a):

A teraz z waszą pomocą zobaczymy, w jaki sposób możecie alarmować i zwracać się o pomoc w sytuacji zagrożenia. Zapraszam na środek cztery chętne osoby!

(Czwórka dzieci siada przy prowadzącym(-cej))



Prowadzący(-a):

Każda chętna osoba/para (w grupach, w których dzieci są mniej aktywne lub bardziej nieśmiałe, pojedyncze osoby mogą zostać zastąpione parami) pokaże, jak może zaalarmować lub poprosić o pomoc w sytuacjach, o których za chwilę wam opowiem. Po każdej historyjce porozmawiamy o tym, czy taki alarm lub prośba o pomoc mogą zadziałać (w starszej grupie prowadzący(-a) może wspomóc się metodą czerwonych/zielonych przedmiotów, które dzieci podnoszą na „tak” albo „nie”). Czy jesteście gotowi?

ĆWICZENIE I ROZMOWA – OK. 5 MINUT

Sytuacje:

1. Podczas zakupów w sklepie z mamą nieznajoma pani pyta cię, czy wiesz, gdzie tu jest dział z serem i mlekiem.
2. W parku nieznajomy pan próbuje zrobić ci zdjęcie. Uśmiecha się do ciebie i chce, żebyś podszedł(-eszła) do niego bliżej.
3. W sali zabaw nieznajoma dziewczynka ciągle cię popycha i nie pozwala zjechać ze zjeżdżalni.
4. Na placu zabaw w trakcie zabawy w chowanego podchodzi do ciebie pan, którego nie znasz, i mówi ci, że pokaże, gdzie schowały się dzieci. Musisz tylko z nim pójść.



Prowadzący(-a):

Naprawdę świetnie znacie się na alarmowaniu i proszeniu o pomoc.



2 × 30 min



DLA BLOKU PODZIELONEGO NA DWIE CZĘŚCI – W PRZYPADKU REALIZOWANIA SCENARIUSZA TEGO SAMEGO DNIA):

Prowadzący(-a):
Teraz będziemy mieli przerwę w naszych zajęciach i niedługo wrócimy do porad naszego Gadka. Poproszę tylko jeszcze, żebyśmy powtórzyli zasady, o których zdążył opowiedzieć nam pies.

(Prowadzący(-a) powtarza z dziećmi zasady: „G – gdy mówisz «nie», to znaczy «nie»” i „A – alarmuj, gdy potrzebujesz pomocy”; można również w tym miejscu poprosić o powtórzenie gestów: wzięcie się pod bok i kiwanie palcem wskazującym na boki lub wzięcie się pod boki i kiwanie głową przecząco w lewą i prawą stronę; zrobienie trąbki z dłoni i przyłożenie jej do ust)

PRZERWA

Prowadzący(-a):
Pamiętacie o naszych dwóch pierwszych zasadach? Zaczniemy od ich przypomnienia.

(Prowadzący(-a) powtarza z dziećmi zasady: „G – gdy mówisz «nie», to znaczy «nie»” i „A – alarmuj, gdy potrzebujesz pomocy”; można również przypomnieć razem z dziećmi gesty, które odpowiadały konkretnym dwóm zasadom)



UWAGA:

Blok podzielony na dwie części może zostać zrealizowany w trakcie dwóch dni – ważne, aby przerwa pomiędzy zajęciami nie była zbyt długa oraz aby przypomnieć wspólnie z dziećmi poznane już zasady na początku realizowania drugiego bloku.

ĆWICZENIE I ROZMOWA: OK. 15 MINUT

Prowadzący(-a):
Czy jesteście ciekawi co jeszcze chce opowiedzieć nam nasz Gadek?

**(Prowadzący(-a) puszcza fragment filmu, prezentujący zasadę:
„D – dobrze zrobisz, mówiąc o tajemnicach, które Cię niepokoją”**

Prowadzący(-a):
Czy możecie mi powiedzieć, co to znaczy „tajemnica”, „mieć swoją tajemnicę”? Czy dzieci mogą mieć swoje tajemnice?

(Można dać dzieciom podpowiedzi/wyjaśnienia: Tajemnica jest wtedy, kiedy nie chcemy, aby ktoś o czymś wiedział)

Prowadzący(-a):
Mamy dobre i złe tajemnice. Dobra tajemnica jest wtedy, kiedy schowamy do szafki narysowaną laurkę dla mamy na jej urodziny, tak żeby mama jej nie zauważyła. Wtedy damy laurkę mamie rano, robiąc jej niespodziankę! Taka dobra tajemnica ma sprawić, że ktoś się ucieszy. Czy zdarzyło się wam mieć dobrą tajemnicę, taką, która miała sprawić komuś przyjemność?

(Odpowiedzi dzieci)



2 × 30 min

Prowadzący(-a):
Istnieją też złe tajemnice. A złe tajemnice wywołują w nas np. niepokój. W filmie pojawiło się już słowo „niepokoić”. Czy wiecie, co ono oznacza? Kiedy wy czuliście niepokój lub strach?

(Odpowiedzi dzieci)

Prowadzący(-a):
A teraz zastanówmy się i wspólnie odpowiedzmy na pytania. Każda historyjka, o której wam opowiem zawiera tajemnicę. Jaka to tajemnica – dobra czy zła? Czy czulibyście radość, ekscytację? A może strach, niepokój lub smutek?

Na urodzinach kolegi starszy brat pokazał wam filmik, w którym były nieprzyjemne i straszne sceny. Powiedział, abyście nie mówili rodzicom. To dobra czy zła tajemnica?

Co wy byście zrobili, powiedzieli rodzicom czy nie?

Sąsiadka powiedziała, że możecie kiedyś przyjść do niej pokarmić rybki, ale nie możecie powiedzieć ani mamie, ani tacie. To dobra czy zła tajemnica?

Co możecie odpowiedzieć pani sąsiadce?

Tata powiedział, że kupił dla mamy ciasto czekoladowe i będzie schowane do rana w lodówce w pudełeczku, żeby nie zobaczyła i miała niespodzianka, więc nie możecie jej o tym powiedzieć.

To zła czy dobra tajemnica?

Prowadzący(-a):
To teraz powtórzmy sobie to, jak rozpoznać, czy tajemnica jest dobra czy zła.

Zła tajemnica to taka, która wzbudza strach, złość lub smutek.

Zła tajemnica to taka, do której namawia nas ktoś, kto straszy nas, że stanie się nam coś złego jak komuś o tym powiemy

Zła tajemnica to taka, o której ktoś mówi, że nie można powiedzieć jej osobom dorosłym, np. rodzicom lub pani w przedszkolu. Ale czy powinniśmy to zrobić?

(Odpowiedź dzieci – TAK)

Dlatego, gdy powiemy o złej tajemnicy drugiej osobie, to nas wysłucha i postara się pomóc. Pokażę wam teraz gest, który to przedstawia (dwie wyciągnięte dłonie zwrócone ku sobie „rozmawiają”: jedna mówi, a druga „potakuje”). Spróbujecie razem ze mną? Świetnie!

Prowadzący(-a):
Złych tajemnic nie można ukrywać. Pamiętajcie – dobrze zrobicie, jeśli o niej powiecie zaufanej osobie. Jeśli nie wiecie, czy jakaś tajemnica jest dobra czy zła – spytajcie o to zaufaną osobę.

Kim jest taka „zaufana osoba”? Czy wiecie, co to zaufanie? A co to znaczy, że możemy komuś zaufać? Kiedy komuś ufamy, to wierzymy, że chce dla nas wszystkiego co najlepsze. Zaufaną osobą może być mama, tata, starsza siostra, babcia, ciocia albo pani w przedszkolu. Teraz zamknijcie oczy i pomyślcie o tej osobie. Kim jest? Czy powiecie mi, kto to?



(Odpowiedzi dzieci)

 **Prowadzący(-a):**
To wspaniale, że macie tyle zaufanych osób. Ja np. ufam naszemu psu Gadkowi. Zanim posłuchamy, co ma nam do powiedzenia, powtórzmy sobie jeszcze zasadę, o której przed chwilą rozmawialiśmy.

(Prowadzący(-a) może użyć gestu, żeby podpowiedzieć dzieciom brzmienie zasady „D – dobrze zrobisz, mówiąc o tym, co cię niepokoi”)

ROZMOWA I PODSUMOWANIE: OK. 15 MINUT

 **Prowadzący(-a):**
Zostały nam jeszcze dwie zasady. Chcecie je poznać?

Prowadzący(-a) puszcza fragment filmu „Gadki z Gadkiem” prezentujący kolejną zasadę: „K – koniecznie pamiętaj, że Twoje ciało należy do Ciebie”

 **Prowadzący(-a):**
Jak możemy pokazać, że nasze ciało należy tylko do nas? To może być np. gest tulenia, przypisany do tej zasady (prowadzący(-a) pokazuje gest tulenia i „lulania”). Spróbujemy razem? Świetnie wam poszło! A teraz zadam wam kilka pytań.

(Odpowiedzi dzieci po każdym zadany pytanii plus pytania pogłębiające: „Dlaczego?”, „Dlaczego tak myślisz?”)

1. Czy każdy może złapać was za rękę?
2. Czy zawsze możemy się przytulić do kolegi lub koleżanki z przedszkola?
3. A czy można się bić?
4. A czy możemy sobie przybijać „piątki”?
5. Czy lubicie, gdy ktoś was łaskocze?
6. Czy możemy odmówić, gdy ktoś chce nas dotknąć?
7. Co możemy zrobić, gdy ktoś chce nas przytulić, pogłaskać, połaskotać albo pocałować, a my nie mamy na to ochoty?

 **Prowadzący(-a):**
Widzę, że dobrze rozumiecie, że to tylko wy sami macie prawo decydować o tym, kto może dotykać waszego ciała. O tym właśnie mówi nam zasada: „Koniecznie pamiętaj, że twoje ciało należy do ciebie”. Jeżeli ktoś – osoba dorosła albo inne dziecko – was dotyka, a wy tego nie chcecie, powiedzcie: „Nie zgadzam się”, „Nie rób tego”, „Nie chcę, żebyś to robił” albo „STOP”. W takiej sytuacji możecie też poprosić kogoś o pomoc, czyli zaalarmować. Można również odsunąć się od takiej osoby.

 **Prowadzący(-a):**
Nasz pies ma dla nas jeszcze jedną literkę. Zobaczmy co się pod nią kryje...



2 × 30 min

Prowadzący(-a) puszcza fragment filmu „Gadki z Gadkiem” prezentujący ostatnią zasadę: „I – intymne części ciała są szczególnie chronione”

 **Prowadzący(-a):**
Pies powiedział nam o tym, że każdy ma intymne części ciała. Intymne to znaczy, że są prywatne i zakryte. Powiedźcie mi, czym je zakrywamy?

(Odpowiedzi dzieci)

Te części ciała przez prawie cały czas są zakryte majtkami, koszulką albo strojem kąpielowym. Bardzo małe dzieci mają zakryte swoje intymne części ciała pieluszką. Czy możemy dotykać lub oglądać intymne części ciała innych osób?

(Odpowiedzi dzieci)

A czy inne osoby mogą nas dotykać lub oglądać nasze części intymne?

(Odpowiedzi dzieci)

 **Prowadzący(-a):**
*Wiedziecie, jaki gest może nam przypominać o tej zasadzie? (Prowadzący(-a) pokazuje dzieciom gest i prosi o wspólne powtórzenie (skrzyżowane przedramiona na wysokości klatki piersiowej). **Znakomicie!***

Może się zdarzyć, że intymne części ciała będzie chciał zobaczyć np. lekarz. Zawsze jednak powinien robić to w towarzystwie rodziców albo dorosłych którzy z nami do lekarza przyszl. Kiedy będzie to robił, powinien spytać nas o zgodę i powiedzieć, dlaczego i co robi. W innych sytuacjach części intymne waszego ciała są zakryte – czyli niedostępne dla innych osób. Nikt nie ma prawa was tam dotykać ani oglądać. Jeżeli natomiast tak się stanie – należy koniecznie powiedzieć o tym osobie, której ufacie, np. rodzicowi, babci albo mnie.



UWAGA! Należy pamiętać, że celem powyższej części zajęć jest przekazanie dzieciom ważnej zasady dotyczącej ochrony przed krzywdzeniem. Może się zdarzyć, że dzieci zaczną wymieniać konkretne nazwy miejsc intymnych, również te uznawane za wulgarne. Wówczas warto wygasic podawanie przykładów nazw i podsumować, że wszystkie wymienione przez dzieci nazwy dotyczą miejsc intymnych, które powinny być szczególnie chronione – bez względu na to jak są nazywane.

(Prowadzący(-a) puszcza dzieciom końcówkę filmu z podsumowaniem)

 **Prowadzący(-a):**
Chcę, żebyście dobrze zapamiętali te zasady – są bardzo ważne. W przedszkolu będziemy jeszcze do nich wracać i sobie o nich przypominać w różnych sytuacjach. Teraz rozdaję wam kolorowankę – przedstawia ona napis „GADKI”. Możecie pokolorować litery tworzące napis. Po przyjściu do domu zapytajcie rodziców, czy znają GADKI i zasady, o których dzisiaj rozmawialiśmy. Pokażcie im też wasze kolorowanki.



2 × 30 min

UWAGA DODATKOWA:



Kolorowanka może zostać przekazana dzieciom jako zadanie do wykonania w domu z rodzicami, z informacją, aby domownicy wspólnie porozmawiali o GADKACH, o poznanych zasadach, powtórzyli gesty, które ich dotyczą. Materiał dla rodzica dołączony jest do scenariusza („Porozmawiaj i powtórz razem ze mną”).

BARDZO WAŻNE!



Materiał dla rodzica rekomendujemy skopiować i wysłać do rodziców w wiadomości lub wydrukować i przekazać np. przy odbieraniu dziecka z zajęć. Regularne rozmowy z rodzicami to najskuteczniejsza forma wzmacniania informacji, które dzieci uzyskały podczas zajęć!



Materiały do pobrania i przekazania rodzicom po zajęciach.

GADKI!



FUNDACJA
DAJEMY
DZIECIOM
SIŁĘ



Tekst publikacji jest dostępny na licencji Creative Commons:
Uznanie autorstwa – użycie niekomercyjne – bez utworów zależnych 3.0 Polska.
Tekst licencji dostępny jest na stronie:
<https://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>.

Pewne prawa zastrzeżone na rzecz Fundacji Dajemy Dzieciom Siłę.
Copyright © 2025 Fundacja Dajemy Dzieciom Siłę

Autorka scenariusza: Katarzyna Seidel
Modyfikacje: Maria Olejarz
Konsultacja: Ewa Dziemidowicz, Natalia Fiedorczuk, Marta Skierkowska
Skład: Paweł Wojtysiak



Dofinansowane przez
Unię Europejską

Fundacja Dajemy Dzieciom Siłę
ul. Walecznych 59
03-926 Warszawa
tel. 22 626 16 69
e-mail: biuro@fdds.pl
www.fdds.pl

Wesprzyj nas! Razem dajemy dzieciom siłę!

Nr konta: Bank PEKAO SA

47 1240 6218 1111 0010 2833 9365



fdds.pl/wplac

1,5%

Podaruj nam 1,5%
KRS 0000204426



Karta pracy „Powtórz i porozmawiaj razem ze mną”

Dla rodziców i opiekunów dzieci w wieku 4–6 lat

POROZMAWIAJ I POWTÓRZ RAZEM ZE MNA po zrealizowanych zajęciach „GADKI”

I. Nauczyliśmy się 5 zasad dotyczących bezpieczeństwa. Do każdej z nich poznaliśmy gesty, które mają nam o nich przypominać. Powtórzysz razem ze mną?

1. **„G – gdy mówisz «NIE», to znaczy «NIE»”** – wzięcie się pod boki i kiwanie palcem wskazującym na boki lub wzięcie się pod boki i przeczące kręcenie głową w lewą i prawą stronę.
2. **„A – alarmuj, gdy potrzebujesz pomocy”** – zrobienie z ręki trąbki i przyłożenie jej do ust.
3. **„D – dobrze zrobisz, mówiąc o tajemnicach, które Cię niepokoją”** – dwie wyciągnięte dłonie zwrócone ku sobie „rozmawiają”: jedna mówi, a druga „potakuje”.
4. **„K – koniecznie pamiętaj, że Twoje ciało należy do Ciebie”** – gest tulenia i „lulania” własnego ciała.
5. **„I – intymne części Twojego ciała są szczególnie chronione”** – skrzyżowane przedramiona na wysokości klatki piersiowej.

Gesty powtarzamy za każdym razem, kiedy kończymy omawianie kolejnej zasady.

II. Rozmawialiśmy o tym, jakie sytuacje są bezpieczne, a jakie są niebezpieczne, że nasze „nie” ma znaczenie (kiedy i w jaki sposób należy pokazać, że się na coś nie zgadzamy) i że warto prosić o pomoc (alarmować), gdy potrzebujemy wsparcia. Może o tym porozmawiamy?

Inspiracje i pytania do rozmów z dziećmi:

Co to właściwie znaczy, że ktoś jest bezpieczny? Co jest niebezpieczne? Czy na przykład burza, taka z piorunami, jest niebezpieczna? A jeśli taka burza szaleje za oknem, a my siedzimy w ciepłym mieszkaniu i czytamy bajki, to jesteśmy jednak bezpieczni? Czy szybko jadący samochód jest niebezpieczny? Albo kiedy idziemy chodnikiem z mamą lub tatą za rękę, a obok jest ulica – czy jesteśmy bezpieczni? Jakie przykłady możemy jeszcze wymienić?



W jakich sytuacjach codziennych, które zagrażają naszemu bezpieczeństwu, warto powiedzieć „nie”?

Przykłady:

- Jesteś na chwilę sam przed swoim domem albo na klatce schodowej. Spotykasz sąsiadkę, która wita się z Tobą i proponuje wizytę w swoim mieszkaniu, żeby poczęstować Cię kawałkiem ciasta. Nie ma z Tobą rodziców.
- Koleżanka lub kolega chce bardzo mocno Cię przytulić, ale Ty nie masz teraz ochoty na przytulanki.
- W parku podchodzi do Ciebie pani, której nie znasz, i chce zrobić Ci zdjęcie. W jaki sposób możemy zaalarmować o potrzebie pomocy?

III. Podczas zajęć dyskutowaliśmy również o tym, czym są dobre i złe tajemnice. Warto powtórzyć raz jeszcze, że zła tajemnica to taka, która wzbudza strach, złość lub smutek. Zła tajemnica to taka, do której namawia nas ktoś, kto nas straszy, że stanie się nam coś złego, jak komuś o tym powiemy. Ważne jest też, żeby mówić tym, co wywołuje nasz niepokój, i mieć zaufaną osobę, której możemy o tym powiedzieć. Może porozmawiamy o tym teraz wspólnie, jakie są dobre i złe sekrety? I co to znaczy ufać komuś? Jakie osoby ja darzę zaufaniem? Jakie osoby nazwałbym(-abym) swoją zaufaną osobą i kiedy zwróciłbym(-abym) się do nich po pomoc?

IV. Częścią naszych zajęć była rozmowa na temat stawiania granic, m.in. o tym, że moje ciało należy do mnie, a intymne części ciała są pod specjalną ochroną. Może raz jeszcze wspólnie to omówimy i odpowiemy na przykładowe pytania z zajęć?

1. Czy każdy może złapać mnie za rękę?
 2. Czy zawsze możemy się przytulić do kolegi lub koleżanki z przedszkola?
 3. A czy możemy sobie przybijać „piątki”?
 4. Czy lubię, gdy ktoś mnie łaskocze?
 5. Czy możemy odmówić, gdy ktoś chce nas dotknąć?
 6. Co możemy zrobić, gdy ktoś chce nas przytulić, pogłaskać, połaskotać albo pocałować, a my nie mamy na to ochoty?
- 



Każdy z nas ma indywidualne prawo decydować o tym, kto może dotykać naszego ciała. Jeżeli ktoś – osoba dorosła albo inne dziecko – nas dotyka, a my tego nie chcemy, możemy powiedzieć: „Nie zgadzam się” „Nie rób tego” „Nie chcę, żebyś to robił” albo „Stop!”. W takiej sytuacji możemy też poprosić kogoś o pomoc, czyli zaalarmować o tym. Można również odsunąć się od takiej osoby. Nikt nie ma prawa nas dotykać ani oglądać bez naszej zgody. Jeżeli natomiast tak się stanie, należy koniecznie powiedzieć o tym osobie, której ufamy, np. rodzicom, babci lub nauczycielowi. Może się zdarzyć, że intymne części ciała będzie chciał zobaczyć np. lekarz. Zawsze jednak powinien to robić w towarzystwie rodziców lub dorosłych, którzy z nami do niego przyszli.

V. Kolorowanka

Gadek to pies, który towarzyszył nam na zajęciach. Był godny zaufania i uczył nas wszystkich ważnych zasad. Możemy go wspólnie pokolorować i znaleźć dla niego widoczne miejsce w naszym domu, aby przypominał wszystkim domownikom o ważnych zasadach bezpieczeństwa, do których możemy wracać i utrzymywać je w codziennym życiu.

Więcej materiałów do pracy z dziećmi znajdziesz na stronie gadki.fdds.pl.

Mamo, tato – przeczytajcie też broszurę na temat wzmacniania bezpieczeństwa dzieci przygotowaną specjalnie dla Was!



**Mamo, Tato! POROZMAWIAJ I POWTÓRZ RAZEM
ZE MNĄ po zrealizowanych zajęciach „GADKI”**

Nauczyliśmy się 5 zasad dotyczących bezpieczeństwa. Powtórzysz je razem ze mną?

„G - gdy mówisz „NIE”, to znaczy „NIE”

„A - alarmuj, gdy potrzebujesz pomocy”

„D - dobrze zrobisz, mówiąc o tajemnicach, które Cię niepokoją”

„K - koniecznie pamiętaj, że Twoje ciało należy do Ciebie”

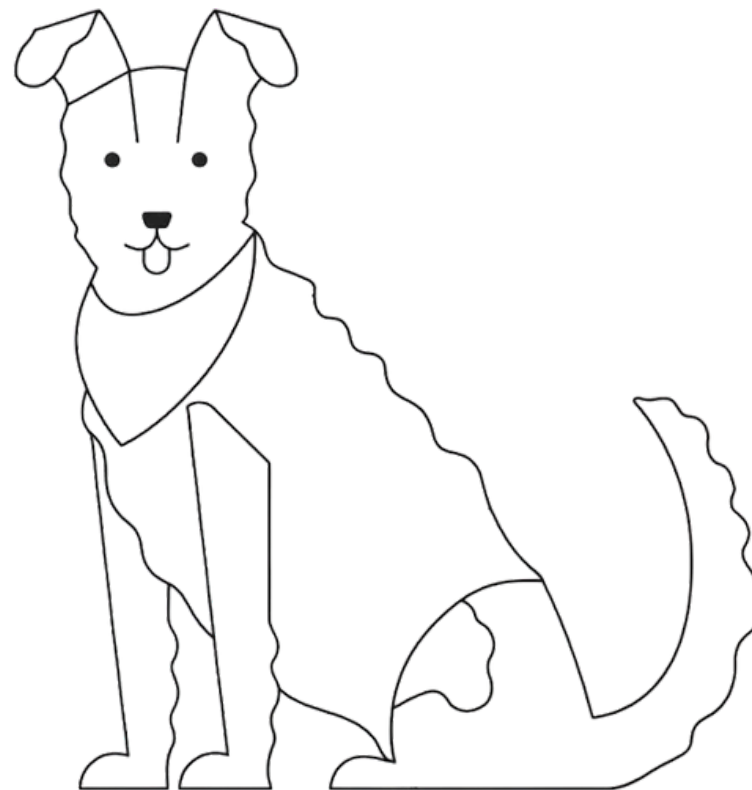
„I - intymne części Twojego ciała są szczególnie chronione”

Gadek to pies, który towarzyszył nam na zajęciach - był godny zaufania i uczył nas wszystkich ważnych zasad. Możemy go wspólnie pokolorować i znaleźć dla niego widoczne miejsce w naszym domu, aby przypominał wszystkim domownikom o ważnych zasadach bezpieczeństwa, do których możemy wracać i utrzymywać je w codziennym życiu.

Mamo, Tato - więcej materiałów i inspiracji dla rodziców nt. bezpieczeństwa dzieci znajdziecie tutaj: gadki.fdds.pl



GADKI



Gadek
zaprasza na
GADKI.FDDS.PL